

RIKSDAGENS SVAR 6/2012 rd

Regeringen proposition till riksdagen med förslag till lag om fartygspersonalens arbets- och boendemiljö samt mathållningen ombord på fartyg och till lagar som har samband med den

Ärende

Regeringen har till 2011 års riksmöte överlämnat sin proposition med förslag till lag om fartygspersonalens arbets- och boendemiljö samt mathållningen ombord på fartyg och till lagar som har samband med den (RP 140/2011 rd).

Beredning i utskott

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (AjUB 2/2012 rd).

Beslut

Nu församlade riksmöte har antagit följande lagar:

Lag

om fartygspersonalens arbets- och boendemiljö samt mathållningen ombord på fartyg

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att säkerställa att fartygspersonalens arbets- och boendemiljö är säker och hälsosam samt att fartygspersonalen erbjuds lämplig mat, rekreation och fritid ombord på fartyget.

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på finska fartyg där fartygspersonal arbetar.

Denna lag tillämpas inte på

- 1) statsfartyg som används för försvars- eller sjöbevakningsuppgifter,
- 2) bärplansbåtar, luftkuddefarkoster eller traditionsfartyg,
- 3) fiskefartyg vars längd underskrider 24 meter.

På utländska fartyg som anländer till finskt vattenområde tillämpas bestämmelserna i sjöarbetskonventionen.

3 §

Lagens förhållande till annan lagstiftning

Utöver denna lag tillämpas det som bestäms i arbetarskyddslagen (738/2002).

Angående fartygs sjösäkerhet och den tillsyn som utövas av Trafiksäkerhetsverket gäller vad som särskilt föreskrivs om detta.

4 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *bruttodräktighet* bruttodräktigheten enligt regel 3 i bilaga I till 1969 års internationella skeppsmätningsskonventionen (FördrS 31/1982); bruttodräktigheten för en fast kombination som består av skjutbogserare och pråm är den sammanlagda bruttodräktigheten för dessa,

2) *fartygspersonal* alla som regelbundet arbetar ombord på ett fartyg,

3) *redare* den som äger eller hyr hela fartyget eller någon annan fysisk eller juridisk person som ensam eller tillsammans med andra personer utövar faktisk beslutanderätt på fartyget,

4) *arbetsmiljö* fartygets inre och yttre arbetsutrymmen, personalutrymmen och förbindelseleder samt de fysikaliska förhållandena och utrustningen i dessa utrymmen,

5) *bostadsutrymmen* sovhytter, daghytter, mäsrum, sanitetsutrymmen, rekreations- och fritidsutrymmen, sjukhytter samt gångar i anslutning till dessa utrymmen,

6) *sjöarbetskonventionen* Internationella arbetsorganisationens konvention om arbete till sjöss från 2006,

7) *befäl* fartygets befälhavare, maskinchef, styrman, maskinmästare, chef för ekonomiavdelningen och andra i chefsställning.

2 kap.

Planering av fartyg samt inspektioner och utlåtanden

5 §

Arbets- och bostadsutrymmenas planering och konstruktion

Redaren ska se till att arbets- och bostadsutrymmena på ett nytt fartyg som beställs för att

föra finsk flagg planeras och konstrueras så att de inte medför fara eller olägenhet för fartygspersonalens hälsa eller säkerhet. Detsamma gäller de maskiner, arbetsredskap och andra anordningar som används i utrymmena. Redaren har motsvarande omsorgsplikt när det på ett fartyg utförs väsentliga ändringsarbeten.

6 §

Ibruktagningsinspektion

Redaren ska se till att en ibruktagningsinspektion utförs i fråga om ett nytt fartyg eller ett fartyg som övergår till finsk flagg. Vid ibruktagningsinspektionen säkerställer arbetarskyddsmyndigheten att fartygets arbets- och bostadsutrymmen är förenliga med gällande bestämmelser och föreskrifter. Ibruktagningsinspektion ska om möjligt genomföras innan fartyget tas i bruk, dock senast sex månader efter ibruktagandet. Samma förfarande ska iaktas när det på ett fartyg utförs väsentliga ändringsarbeten.

7 §

Periodisk inspektion

Arbetarskyddsmyndigheten ska inspektera fartyg vars bruttodräktighet överskrider 199 minst vart tredje år efter fartygets ibruktagande.

8 §

Inspektioner och utlåtanden för sjöarbetscertifikat

Arbetarskyddsmyndigheten ska för utfärdande av ett i sjöarbetskonventionen avsett *sjöarbetscertifikat* ge ett utlåtande till Trafiksäkerhetsverket om de frågor som nämns i bilaga A5-1 till konventionen.

Innan arbetarskyddsmyndigheten ger ett utlåtande enligt 1 mom. ska den utföra de inspektioner inom dess behörighet och i enlighet med sjöarbetskonventionen ombord som behövs för att bevilja, hålla i kraft eller förnya ett interimistiskt sjöarbetscertifikat eller ett sjöarbetscertifikat. Redaren ska skriftligt ansöka om inspektion

i god tid före inspektionstidpunkten. Arbetarskyddsmyndigheten ska göra en tillbörlig anteckning om mellanliggande inspektion i sjöarbetscertifikatet för att det ska hållas i kraft.

Bestämmelser om sjöarbetscertifikat och om förutsättningarna för beviljande av sådana finns i 57 § 3 mom. i lagen om fartygs tekniska säkerhet och säker drift av fartyg (1686/2009).

Närmare bestämmelser om inledande av inspektioner, när och hur de ska utföras och om anteckning om inspektioner i sjöarbetscertifikatet kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

9 §

Avgift och resekostnadsersättning för ibruktagningensinspektion

För ibruktagningensinspektioner som utförs av arbetarskyddsmyndigheten tas en avgift ut hos sökanden med iakttagande av lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

För ibruktagningensinspektion och periodisk inspektion som utförs utomlands tas ersättning för resekostnaderna ut hos redaren.

3 kap.

Arbetsmiljö

10 §

Arbetsmiljö

Redaren ska se till att arbetsmiljön ombord på fartyget är säker och att den inte orsakar fara för fartygspersonalens hälsa.

Närmare bestämmelser om arbetsmiljön på fartyg, arbetsutrymmenas placering och deras fysikaliska egenskaper, förbindelseleder, utrustning och underhåll samt om övriga faktorer som inverkar på hälsa och säkerhet i arbetsutrymmena får utfärdas genom förordning av statsrådet.

4 kap.

Bostadsutrymmen och rekreationsmöjligheter

11 §

Bostadsutrymmen

Redaren ska se till att fartygspersonalens bostadsutrymmen är ändamålsenliga och säkra. Vid tillämpningen av denna bestämmelse ska 1974 års internationella konvention om säkerheten för människoliv till sjöss (FördrS 11/1981) och bestämmelserna om fartyg med speciellt användningsområde i IMO:s generalförsamlings resolution A.534(13) av den 17 november 1983 samt i IMO:s sjösäkerhetskommittés resolution MSC.266(84) av den 13 maj 2008 beaktas.

Om det bor personal ombord på fartyget, ska det finnas en särskild sovhytt för var och en som hör till personalen. Detta gäller dock inte i 2 § 19 punkten i lagen om fartygs tekniska säkerhet och säker drift av fartyg avsedda fartyg (*passagerarfartyg*). Arbetarskyddsmyndigheten kan på ansökan och efter att ha hört de behöriga sjöfartsorganisationerna, av särskilda skäl bevilja undantag från minimiantalet sovhytter i fråga om sådana mekaniska självgående fartyg som utöver besättningsmedlemmarna medför fler än tolv personer med specialuppdrag ombord och som används för vetenskaplig forskning, sjöpersonalutbildning, kabelläggning, sjöräddning av fartyg och annan egendom eller för något annat motsvarande specialändamål samt i fråga om fartyg med en bruttodräktighet som underskrider 1 000.

I beslut om undantag får ändring sökas i enlighet med förvaltningsprocesslagen (586/1996).

När sovhytternas antal uppskattas ska också sådana praktikanter som regelbundet befinner sig ombord på fartyget beaktas.

Närmare bestämmelser om bostadsutrymmenas placering, storlek, konstruktion, utrustning, fysikaliska egenskaper och underhåll och om övriga faktorer som inverkar på bostadsutrymmenas ändamålsenlighet och säkerhet samt om förfarandet i samband med beviljandet av undantag får utfärdas genom förordning av statsrådet.

12 §

Inspektion av bostadsutrymmen

Fartygets befälhavare har rätt att inspektera de bostadsutrymmen som fartygspersonalen förfogar över, om det finns anledning att misstänka att bostadsutrymmena inte uppfyller kraven på säkerhet och hälsa eller om inspektionen är nödvändig för att säkerställa att bostadsutrymmena är dugliga att bo i. Åtminstone en företrädare för fartygspersonalen ska vara närvarande vid inspektionen. En anteckning om inspektionen ska göras i skeppsdagboken.

13 §

Rekreationsutrymmen

Redaren ska se till att fartyget har ändamålsenliga utrymmen och redskap för fartygspersonalens rekreation och fritid.

Närmare bestämmelser om rekreationsutrymmenas placering, storlek, konstruktion, antal, utrustning, fysikaliska egenskaper och underhåll och om övriga faktorer som inverkar på rekreationsutrymmenas och rekreationens ändamålsenlighet får utfärdas genom förordning av statsrådet.

5 kap.

Mat och mathållning

14 §

Mat

Redaren ska se till att fartygspersonalen under arbetsperioderna erbjuds kostnadsfria måltider samt att det finns tillräckligt med lämplig mat och dricksvatten ombord på fartyget med beaktande av personalens skiftande kulturella och religiösa bakgrund samt olika hälsofaktorer.

Närmare bestämmelser om maten och dricksvattnet får utfärdas genom förordning av statsrådet.

15 §

Mathållning

Redaren ska se till att fartyget har tillräckliga och ändamålsenliga utrymmen för tillredning, servering och förvaring av mat, samt att mat och dryck hanteras så att de inte orsakar fara för fartygspersonalens hälsa.

Den personal som svarar för tillredningen av maten ska ha sådan yrkeskunskap som krävs för uppgifterna.

Närmare bestämmelser om mathållningen ombord på fartyg får utfärdas genom förordning av statsrådet.

16 §

Matdagbok

Fartygets befälhavare eller någon annan som hör till befälet ska föra matdagbok. På passagefartyg med gemensam mathållning för passagerare och fartygspersonal behöver ingen särskild matdagbok föras.

17 §

Inspektion av mathållningen

Fartygets befälhavare eller någon annan som hör till befälet ska tillsammans med den som svarar för mathållningen regelbundet inspektera

- 1) fartygets förråd av mat och dryck,
- 2) de utrymmen och anordningar som används för förvaring och hantering av mat och dricksvatten,
- 3) köksredskap som används för tillredning och servering av mat samt fartygets kök.

På begäran av fartygspersonalens företrädare ska dessa ges tillfälle att delta i en inspektion som avses i 1 mom.

En anteckning om inspektionen ska göras i skeppsdagboken.

6 kap.

Tillsyn och myndighetssamarbete

18 §

Tillsyn över lagens efterlevnad

Arbetarskyddsmyndigheten utövar tillsyn över efterlevnaden av denna lag på det sätt som föreskrivs i lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen (44/2006).

För utländska fartygs del utövar arbetarskyddsmyndigheten tillsyn över att fartyget uppfyller de krav som ställs i sjöarbetskonventionen när det gäller anställningsvillkoren, arbets- och bostadsutrymmenas säkerhet och hälsa samt rätten till lämplig mat, rekreation och fritid ombord på fartyget.

19 §

Samarbete och handräckning

Arbetarskyddsmyndigheten och Trafiksäkerhetsverket ska på begäran ge varandra handräckning vid tillsynen över att de bestämmelser som gäller fartyg iakttas. Arbetarskyddsmyndigheten och Trafiksäkerhetsverket har trots sekretessbestämmelserna rätt att få sådan information av varandra som är nödvändig för tillsynen över fartyg.

Arbetarskyddsmyndigheten och Trafiksäkerhetsverket utför vid behov gemensamma inspektioner som hänför sig till beviljandet av sjöarbetscertifikat eller till tillsynen över utländska fartyg.

Arbetarskyddsmyndigheten och Trafiksäkerhetsverket ska vid behov informera varandra om sådana försummelser eller missförhållanden som de har iakttagit i samband med sin tillsyn men som hör till de frågor som den andra myndigheten ska utöva tillsyn över. När Trafiksäkerhetsverket har meddelat arbetarskyddsmyndigheten om behovet av en inspektion av arbets- eller bostadsutrymmena på ett utländskt fartyg, ska arbetarskyddsmyndigheten agera utan dröjsmål, om inte något annat följer av meddelandet.

7 kap.

Straffbestämmelser och behörig domstol

20 §

Sjöarbetsförseelse

En redare eller en företrädare för denne som uppsåtligen eller av oaktsamhet försummar sin skyldighet enligt denna lag att

1) anmäla fartyget för ibruktagningsinspektion enligt 6 §,

2) föra matdagbok enligt 16 §, eller

3) hålla författningar och konventioner framlagda enligt 22 §,

ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *sjöarbetsförseelse* dömas till böter.

Bestämmelser om straff för arbetarskyddsbrott finns i 47 kap. 1 § i strafflagen (39/1889).

21 §

Behörig domstol

Bestämmelser om behörig domstol i tvistemål eller brottmål som grundar sig på denna lag finns i 21 kap. i sjölagen (674/1994).

8 kap.

Särskilda bestämmelser

22 §

Framläggande av lagen på arbetsplatsen

Denna lag och de författningar som utfärdats med stöd av den samt sjöarbetskonventionen ska hållas framlagda för fartygspersonalen på arbetsplatsen.

23 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .
Lagens 2 § 2 mom. och 18 § 2 mom. träder i

kraft vid en tidpunkt som bestäms särskilt genom förordning av statsrådet.

Bestämmelserna i 11 § 2 och 4 mom. om sovhytter för fartygspersonalen och praktikanter

som befinner sig ombord på fartyget tillämpas på fartyg vars köl har sträckts sex månader efter lagens ikraftträdande.

Lag

om ändring av 48 § i arbetarskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i arbetarskyddslagen (738/2002) 48 § som följer:

48 §

Personalrum

På arbetsplatsen eller i dess omedelbara närhet ska arbetstagarna med beaktande av arbetets art och varaktighet samt antalet arbetstagare ha tillgång till tillräckliga och ändamålsenligt utrustade tvätt- och omklädningsrum, förvarings-skåp för kläder, mat- och vilrum, toaletter samt

andra personalrum. Arbetstagarna ska ha tillgång till tillräckligt med dricksvatten.

Gravida kvinnor och ammande mödrar ska vid behov ha möjlighet att gå till ett vilrum eller något annat lämpligt ställe för att vila.

Närmare bestämmelser om arbetsplatsers personalrum och deras utrustning får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den

201 .

Lag

om ändring av 47 kap. 1 och 8 § i strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i strafflagen (39/1889) 47 kap. 1 och 8 §, sådana de lyder, 1 § i lagarna 578/1995, 1010/1995 och 1018/2004 samt 8 § i lagarna 578/1995 och 1018/2004, som följer:

47 kap.

Om arbetsbrott

1 §

Arbetarskyddsbrott

En arbetsgivare eller en företrädare för denne

som uppsåtligen eller av oaktsamhet

- 1) bryter mot arbetarskyddsföreskrifter, eller
- 2) förorsakar en bristfällighet eller ett missförhållande som strider mot arbetarskyddsföreskrifterna eller gör det möjligt att ett sådant tillstånd fortgår genom att försumma övervakningen av att arbetarskyddsföreskrifterna iakttas i arbete som lyder under honom eller genom att un-

derlåta att dra försorg om de ekonomiska, organisatoriska eller övriga förutsättningarna för arbetarskyddet,

ska för *arbetarskyddsbrott* dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

Bestämmelser om straff för dödsvållande, vållande av personskada och framkallande av fara finns i 21 kap. 8—11 och 13 §.

Enstaka förseelser mot arbetarskyddsbestämmelserna som i arbetarskyddshänseende kan anses vara ringa och för vilka straff föreskrivs i 63 § i arbetarskyddslagen (738/2002), 23 § i lagen om företagshälsovård (1383/2001), 13 § i lagen om vissa tekniska anordningars överensstämmelse med gällande krav (1016/2004) eller 20 § i lagen om fartygspersonalens arbets- och boendemiljö samt mathållningen ombord på fartyg (/) betraktas dock inte som arbetarskyddsbrott.

8 §

Definitioner

I detta kapitel avses med

1) *arbetsgivare* den som låter utföra arbete i ett arbetsavtalsförhållande eller i ett tjänste- eller därmed jämförbart offentligrättsligt anställningsförhållande samt den som faktiskt utövar den beslutanderätt som hör till arbetsgivaren,

2) *arbetsgivarens företrädare* en medlem i ett lagstadgat eller annat beslutande organ hos en

juridisk person som är arbetsgivare samt den som i arbetsgivarens ställe leder eller övervakar arbetet,

3) *arbetstagare* den som står i ett arbetsavtalsförhållande eller i ett tjänste- eller därmed jämförbart offentligrättsligt anställningsförhållande till arbetsgivaren,

4) *arbetarskyddsbestämmelser* sådana bestämmelser om säkerhet och hälsa i arbetet som ingår i arbetarskyddslagen, lagen om företagshälsovård, lagen om vissa tekniska anordningars överensstämmelse med gällande krav, lagen om fartygspersonalens arbets- och boendemiljö samt mathållningen ombord på fartyg eller någon annan lag om arbetarskydd eller som har utfärdats med stöd av en sådan lag och som ska iakttas i syfte att skydda andra.

Vad som i 1 och 7 § föreskrivs om arbetsgivarens och dennes företrädares ansvar tillämpas på motsvarande sätt också på andra som låter utföra sådant arbete som avses i 3 och 4 § i arbetarskyddslagen och på företrädare för dem, på personer som avses i 7 § i den lagen och i 2 § i lagen om vissa tekniska anordningars överensstämmelse med gällande krav och på företrädare för dem samt på redare som avses i 4 § 3 punkten i lagen om fartygspersonalens arbets- och boendemiljö samt mathållningen ombord på fartyg och på företrädare för dem.

Denna lag träder i kraft den

201 .

Lag

om ändring av lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen

I enlighet med riksdagens beslut

fogas till lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen (44/2006) en ny 42 §, i stället för den 42 § som upphävts genom lag 701/2006, som följer:

42 §

Arbetarskyddssamarbete på finska fartyg

På arbetarskyddssamarbete ombord på fartyg tillämpas denna lag, med följande undantag:

1) som arbetstagare betraktas alla som hör till fartygspersonalen,

2) redaren svarar för att samarbetet genomförs,

3) på fartyg där fartygspersonalen omfattar minst fem personer ska en arbetarskyddsfullmäktig utses och en arbetarskyddskommission inrättas.

Avtal enligt 23 § får inte ingås i fråga om det som föreskrivs i 1 mom.

Angående fartygskommissionen föreskrivs särskilt.

Denna lag träder i kraft den 201 .

Helsingfors den 13 mars 2012
